

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015**

Кафедра дизайну, інжинірингу та землеустрою

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ДТЕУ

(пост. п. 6 від «24» 06 2024 р.)

Ректор

Анатолій МАЗАРАКІ

**РИСУНОК І ЖИВОПИС /
DRAWING AND PAINTING**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2024

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автор: В.В. Козік, ст. викл. кафедри дизайну, інжинірингу та землеустрою

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри дизайну, інжинірингу та землеустрою від 10 червня 2024 року, протокол № 21.

Рецензенти: О.О. Лежнев, старший викладач, доцент кафедри графічного дизайну Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука.

О. С. Морозов, директор архітектурного бюро ППФ «Майстерня Весніна»

**РИСУНОК І ЖИВОПИС/
DRAWING AND PAINTING**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

ВСТУП

Програма дисципліни «Рисунок і живопис» призначена для студентів першого рівня денної форми навчання галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 022 «Дизайн», спеціалізації «Дизайн».

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України із зазначеної спеціальності та відповідної освітньої програми підготовки бакалаврів ДТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.
6. Додатки.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є пропедевтика у здобутті дизайнерської освіти. Пропедевтична дисципліна «Рисунок і живопис» має на меті набуття знань, вмінь і навичок геометрично визначати характеристики певної форми предмету чи об'єкту архітектури із застосуванням ряду графічних умов і належних методів представлення, котрі дозволили б зробити розмітку і розділити їх на частини; зображати у різних видах, будь-яку архітектурну будову, також як і безпомилково, метрично представляти будь-який проект.

Завдання вивчення дисципліни. Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення таких завдань:

- прищеплення здобувачам вищої освіти зацікавленості до творчої художньої діяльності в царині дизайну;
- опанування базових вмінь і навичок як академічного, так і прикладного форматів графічної майстерності для вирішення поставлених завдань;

- напрацювання авторського стилістичного підходу у вирішенні творчих завдань;
- набуття графічної майстерності подання і представлення результатів рисунку і живопису;
- виховання у здобувачів вищої освіти творчих підходів щодо зображення тих чи інших об'єктів предметного середовища.

Предмет вивчення дисципліни— це набуття знань і практичних вмінь композиційної та графічної майстерності представлення об'єктів архітектури та дизайну середовища (зокрема середовища готельно-ресторанного господарства) здобувачами вищої освіти.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Є знання з:

«Основи композиції і проектної графіки», «Макетування та моделювання», «Матеріалознавство», «Дизайн архітектурного середовища», «Графічний дизайн»;

є вміння:

рисувати, малювати і художньо оформляти технологічні, ергономічні та естетичні вирішення різних форматів об'єктів дизайну і архітектури; виконувати геометричні просторові побудови.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Рисунок і живопис», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та спеціальними фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Дизайн» (ОС бакалавр):

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
1.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	1 – 40
6.	Здатність оцінювати та забезпечувати	1 – 40

	якість виконуваних робіт	
7.	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	1 – 40
9.	Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	1 – 40
<i>Спеціальні компетентності за освітньою програмою</i>		
3.	Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну;	1, 2, 5, 6, 11, 12, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40
6.	Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями);	1 – 40
8.	Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта.	9, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40
9.	Здатність зображувати об'єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії, спеціального рисунка та живопису (за спеціалізаціями).	1 – 40
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
1.	Застосовувати набуті знання і розумі-	1, 2, 3, 4, 5, 6,

	ння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях	7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
6.	Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні;	1 – 40
7.	Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень;	1, 2, 5, 6, 11, 12, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40
9.	Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання;	1, 2, 5, 6, 11, 12, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40
11.	Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах;	1 – 40
18.	Відображати морфологічні, стильові та колірно-фактурні властивості об'єктів дизайну.	1, 2, 5, 6, 11, 12, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основи рисунку

Втілення дизайнером своїх ідей за допомогою рисунку, що дають уяву про задум від штрихів до кінцевих ескізних проектів, на основі яких створюються об'єкти архітектури та дизайну. Прості, однак чіткі методи, які висвітлюють базові принципи рисунку і геометрії простору та архітектурної форми. Усвідомлення значення графічної науки і практики. Вміння створювати ескізи, рисунки, які виконані від руки, швидко, легко і виразно за допомогою різних інструментів (м'яких олівців, графіту, ручки з тушшю, пера тощо). Завдання на практичне заняття: засобами рисунку

виконати десяток бліц начерків (15 хвилин/начерк) з натури різних об'єктів архітектури та дизайну, пейзажних композицій в міському чи природному середовищі на аркушах паперу ватману формату А4-А5, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6, 7, 8

Додатковий: 9, 10, 11, 13, 15, 18, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 2. Лінійний рисунок

Техніки і прийоми лінійного рисунку. Побудова натурних зображень різноманітних предметів побуту чи форм об'єктів міського середовища засобами лінійного рисунку. Усвідомлення структурності і гармонійності зображуваних об'єктів через чітку лінійну графіку. Естетичність сприйняття виконавцем одержуваної графіки за різного характеру ліній. Завдання на практичне заняття: виконати з натури 4 лінійних рисунка форми довільних предметів дизайну чи об'єктів архітектури на аркушах ватману формату А3, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6, 7

Додатковий: 9, 10, 11, 13, 15, 18, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 3. Рисунок екстер'єру об'єкта архітектури

Дотримання пропорцій, які дають уяву про об'єми, текстуру, світло, що властиві будівлі чи споруді, що зображується. Представлення того, яким буде кінцевий формат збудованого зображення. Формування уяви про художній зміст архітектурного рисунка як такого, що виконаний у форматі, яка передає вигляді пропорції збудованої будівлі, елементу міського середовища чи пейзажу, які оточують її. Передача ефекту повітряної перспективи. Зображення антуражу і стаффажу поруч об'єкта архітектури. Отримуваний результат як чудовий засіб вивчення елементів архітектури і дизайну. Завдання на практичне заняття: засобами рисунку

зобразити з натури довільний об'єкт архітектури – його екстер'єр в міському чи природному середовищі на аркуші ватману формату А3, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6, 7

Додатковий: 9, 10, 11, 13, 15, 18, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 4. Рисунок інтер'єру об'єкта архітектури

Детальний за побудовою рисунок з натури інтер'єру довільної будівлі з рисами, що відносять її до такої, що належить зразкам архітектури. Правильна побудова перспективних скорочень зображуваного об'єкта інтер'єру. Передача ефекту повітряної перспективи. Зображення стафажу в інтер'єрі обраного об'єкта архітектури. Отримуваний результат як чудовий засіб вивчення елементів архітектури і дизайну в інтер'єрі. Завдання на практичне заняття: засобами рисунку зобразити з натури інтер'єр довільного об'єкта архітектури на аркуші ватману формату А3, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6, 7

Додатковий: 9, 10, 11, 13, 15, 18, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 5. Рисунок архітектурної деталі

Детально пророблений олівцем рисунок форми гіпсового зразка архітектурної деталі: капітелі класичної колони, бази класичної колони, п'єдесталу класичної колони, фрагменту класичного карнизу чи антаблементу будівлі, класичної арки тощо. Правильна побудова перспективних скорочень зображуваного об'єкта інтер'єру відповідно до знань з «Нарисної геометрії». Передача ефекту повітряної перспективи. Завдання на практичне заняття: засобами рисунку зобразити з натури форму деталі класичного об'єкта архітектури на аркуші ватману формату А3, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6, 7

Додатковий: 9, 10, 11, 13, 15, 18, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 6. Рисунок елемента настінного декору

Детально пророблений олівцем рисунок форми гіпсового або реального, із відповідного матеріалу зразка настінного декору: десюдепорту, ліпнини, медальйону, розетки, рельєфу, пілястри тощо. Правильна побудова перспективних скорочень зображуваних елементів інтер'єру відповідно до знань з «Нарисної геометрії». Передача ефекту повітряної перспективи. Завдання на практичне заняття: засобами рисунку зобразити з натури форму елемента декору за вибором студента на аркуші ватману формату А3, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6, 7

Додатковий: 9, 10, 11, 13, 15, 18, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 7. Рисунок побутового натюрморту

Поняття натюрморту (з франц. *nature morte* - мертва природа) – як жанруобразотворчого мистецтва, що присвячений зображенню речей, які розміщені в єдиному середовищі і організовані в групу. Детально пророблений олівцем рисунок натюрморту, складеного із предметів побуту, декоративно-ужиткового мистецтва тощо. Правильна побудова перспективних скорочень форм зображуваних предметів. Передача світла, тіні, рефлексу. Передача пластичності і матеріальності представлених предметів. Передача ефекту повітряної перспективи. Завдання на практичне заняття: засобами рисунку побудувати і оформити зображення натюрморту за вибором студента на аркуші ватману формату А3, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6, 7

Додатковий: 9, 10, 11, 13, 15, 18, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 8. Монохромне зображення архітектурної фантазії

Творчий рисунок олівцем зображення довільної архітектурної фантазії на предмет фантастичного, неординарного об'єкта архітектури або дизайну. Передача статичності і динамічності побудови образу зображуваних об'єктів. Експресивність прийому побудови і передачі характеру необхідного зображення. Створення ефекту демонстраційного ескізу творчого пошуку. Завдання на практичне заняття: засобами рисунку побудувати і представити 4 бліц-зображення архітектурних фантазій за творчим вибором студента на аркушах ватману формату А3, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 6, 8

Додатковий: 9, 13, 15, 16, 18

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 9. Поліхромне зображення архітектурної фантазії

Творчий рисунок кольоровими олівцями або пастеллю зображення довільної архітектурної фантазії на предмет нетрадиційного, неординарного об'єкта архітектури або дизайну. Передача статичності та динамічності побудови образу зображуваних об'єктів. Експресивність прийому побудови і передачі характеру необхідного зображення. Створення ефекту демонстраційного ескізу творчого пошуку. Завдання на практичне заняття: засобами рисунку побудувати і представити 4 бліц-зображення архітектурних фантазій за творчим вибором студента в кольорі на аркушах ватману формату А3, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 6, 8

Додатковий: 9, 13, 15, 16, 18

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 10. Техніка відмивки екстер'єру об'єкта архітектури

Усвідомлення ролі і значення техніки відмивки на демонстраційних кресленнях, презентаціях формальних естетичних якостей об'єкта архітектури. Побудова екстер'єру архітектурної будови у форматі перспективи чи ортогонального проєкційного зображення одного із її фасадів за допомогою олівця і лінійки. Побудова власних і падаючих тіней елементів будови. Підготовка кількох за насиченістю розчинів чорної туші для планомірної, поступової відмивки нею форми викресленого об'єкта за допомогою великих акварельних пензлів на аркуші ватману А1, що натягнуто попередньо на відповідний планшет, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 8

Додатковий: 13, 16, 17, 18, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 11. Техніка відмивки інтер'єру об'єкта архітектури

Освоєння вмінь і навичок техніки відмивки формальних побудов елементів внутрішнього простору архітектурної будови. Побудова інтер'єру архітектурної будови у форматі перспективи чи ортогонального проєкційного зображення однієї із його розгорток стін за допомогою олівця і лінійки. Побудова власних і падаючих тіней елементів інтер'єру із використанням знань з «Нарисної геометрії». Підготовка кількох за насиченістю розчинів чорної туші для планомірної, поступової відмивки нею форми викресленого об'єкта за допомогою великих акварельних пензлів на аркуші ватману А1, що натягнуто попередньо на відповідний планшет, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 8

Додатковий: 13, 16, 17, 18, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 12. Техніка відмивки архітектурної деталі

Освоєння вмінь і навичок техніки відмивки формальних побудов

окремих елементів, архітектурних деталей. Побудова архітектурного елемента у форматі перспективи чи ортогонального проєкційного зображення за допомогою олівця і лінійки. Побудова власних і падаючих тіней на формі елемента із використанням знань з «Нарисної геометрії». Підготовка кількох за насиченістю розчинів чорної туші для планомірної, поступової відмивки нею форми викресленого об'єкта за допомогою великих акварельних пензлів на аркуші ватману А2, що натягнуто попередньо на відповідний планшет, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 8

Додатковий: 13, 16, 17, 18, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 13. Монохромний живопис натюрморту в техніці гризайль

Усвідомлення ролі і значення монохромного живопису, набуття практичних навичок і вмінь його засобами представляти формальні, змістовні, естетичні якості елементів предметного середовища людини. Освоєння техніки гризайль для живописного, художнього представлення образу елементів побутового натюрморту. Зображення натюрморту одним чорним кольором акварелі великими пензлями на форматі акварельного паперу чи ватману А3, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 7

Додатковий: 10, 11, 13, 19, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 14. Рисунок черепу голови людини

Усвідомлення ролі і значення знань з пластичної анатомії, набуття практичних навичок і вмінь графічними засобами будувати формальні, змістовні, естетичні якості елементів тіла людини, зокрема черепу голови. Освоєння техніки простого олівця для художнього вираження і представлення образу черепу голови людини. Зображення черепу голови

людини у різних ракурсах м'яким простим олівцем на форматі ватману А3, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6

Додатковий: 9, 11

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 15. Рисунок екорше голови людини

Усвідомлення ролі і значення знань з пластичної анатомії, набуття практичних навичок і вмінь графічними засобами будувати формальні, змістовні, естетичні якості елементів тіла людини, зокрема портрету. Освоєння техніки простого олівця для художнього представлення образу екорше голови людини. Зображення екорше голови людини у різних ракурсах м'яким простим олівцем на форматі ватману А3, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6

Додатковий: 9, 11

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 16. Рисунок гіпсової голови

Усвідомлення ролі і значення знань з пластичної анатомії, набуття практичних навичок і вмінь графічними засобами будувати формальні, змістовні, естетичні якості елементів тіла людини. Освоєння техніки простого олівця для художнього представлення образу гіпсової голови людини. Зображення білої гіпсової голови людини у різних ракурсах м'яким простим олівцем на форматі ватману А3 за вибором студента: голова Давида, голова Венери, голова Аполлона тощо, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6

Додатковий: 9, 11

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 17. Лінійний рисунок портрету людини

Техніки і прийоми лінійного рисунку. Побудова портретного зображення у різноманітних ракурсах засобами лінійного рисунку. Усвідомлення структурності і гармонійності зображуваних обличь через чітку лінійну графіку. Естетичність сприйняття виконавцем одержуваної графіки за різного характеру ліній. Завдання на практичне заняття: виконати з натури 4 лінійних портретних рисунка в довільних ракурсах на аркушах ватману формату А3, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6

Додатковий: 9, 11

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 18. Тональний рисунок портрету людини

Техніки і прийоми живої графіки олівцем. Побудова портретного зображення голови людини засобами тонального рисунку. Усвідомлення структурності і гармонійності зображуваного обличчя людини через монохромну графіку олівцем. Естетичність сприйняття виконавцем одержуваної графіки за різних штрихових технік. Завдання на практичне заняття: виконати з натури портрет живої людини засобами рисунка м'яким, простим олівцем на аркуші ватману формату А2, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6

Додатковий: 9, 11

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 19. Живописний портрет людини

Техніки і прийоми живопису акварельними фарбами. Побудова портретного зображення голови людини простим олівцем і оформлення портрету засобами акварельного живопису. Усвідомлення структурності і гармонійності зображуваного обличчя людини через поліхромну графіку фарбами. Естетичність сприйняття виконавцем одержуваного живопису

за різних технік мазків акварельними фарбами. Завдання на практичне заняття: виконати з натури портрет живої людини засобами живопису: акварельними фарбами на аркуші акварельного паперу чи ватману формату А2, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6

Додатковий: 11, 13, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 20. Живопис натюрморту

Акварельний живопис натюрморту. Зображення натюрморту з предметів декоративно-ужиткового мистецтва. Зважена компоновка зображення на аркуші паперу за допомогою простого олівця. Геометрично виважена побудова всіх предметів натюрморту олівцем на першому етапі. Техніка лісирування акварельними фарбами. Вибір колірної гами. Відпрацювання колірного тону, освітлення і тіней предметів, рефлексій, складок драпування, фону. Завершальне оформлення виконаних побудов акварельними фарбами на форматі А2, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 7

Додатковий: 10, 11, 13, 19, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 21. Етюди об'єктів архітектури і ландшафту

Виховання художнього сприйняття студентом форми об'єктів архітектури в природному ландшафтному оточенні. Робота на пленері: поза аудиторією. Виконання короткочасних (бліц) етюдів об'єктів архітектури або ландшафту з натури акварельними фарбами. Техніка «Ала Прима»: виконання зображення по змоченому аркушу паперу. 30 хвилин на виконання роботи у форматі А4 акварельного паперу чи ватману. 4 етюди / 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3
Основний: 4, 6, 8
Додатковий: 13, 16, 17, 18, 22
Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 22. Живопис об'єкта архітектури або пейзажу

Багаточасовий акварельний живопис об'єкта архітектури з натури в умовах пленеру. Зображення зовнішнього вигляду архітектурної будови чи об'єкту дизайну у відкритому міському чи природному середовищі. Дослідження і відтворення багатоколірної палітри конкретного артефакту. Застосування антуражів та стаффажів для збагаченого вираження архітектурної форми. Робота виконується на форматі ватману А3. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, акварель, темпера, гуаш. 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3
Основний: 4, 6, 8
Додатковий: 13, 16, 17, 18, 22
Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 23. Поліхромія екстер'єру об'єкта архітектури

Вибір колірної палітри представлення об'єкта архітектури або дизайну. Підготовка акварельних фарб до поліхромної відмивки попередньо викресленого олівцем лінійного зображення об'єкта архітектури або дизайну. Відпрацювання вмінь і навичок виконувати колірні розтяжки тону від світлого до темного, створювати м'які, гармонійні переходи від одного кольору до іншого. Застосування корпусної вифарбки, зокрема для вираження форми об'єкта дизайну. Робота виконується на форматі ватману А2. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, акварель, гуаш; 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3
Основний: 4, 6, 8
Додатковий: 13, 16, 17, 18, 22
Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 24. Дискретний живопис натюрморту

Усвідомлення ролі і значення конструктивного зображення натюрморту у підготовці дизайнера. Вибір колірної гами. Структурна побудова перспективи зображуваних предметів, дискретне зображення зовнішніх поверхонь предметів за допомогою ізофот: ліній рівно віддаленості від джерела світла відповідно до міри освітлення і затінення. Заповнення визначених ізофотами ділянок поверхні предмету кольорами одного певного тону без розтяжок. Створення градацій переходу одного кольору в інший. Робота виконується на форматі ватману А3. Техніки виконання завдання такими інструментами як олівець, пензлі, гуаш, темпера. 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 7, 8

Додатковий: 10, 13, 19, 21, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 25. Дискретна графіка об'єкта дизайну

Усвідомлення ролі і значення конструктивного зображення поверхонь предметів у підготовці дизайнера. Вибір колірної гами. Структурна побудова перспективи зображуваних предметів, дискретне зображення зовнішніх поверхонь предметів за допомогою ізофот: ліній рівно віддаленості від джерела світла відповідно до міри освітлення і затінення. Заповнення визначених ізофотами ділянок поверхні предмету кольорами одного визначеного тону без розтяжок. Створення градацій переходу одного кольору в інший. Робота виконується на форматі ватману А3. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, гуаш, темпера, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 7, 8

Додатковий: 10, 13, 19, 21, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 26. Графіка зображення текстури шпалери, тканини

Усвідомлення ролі і значення структурного художнього зображення образу двовимірної оформленої площини у підготовці дизайнера: побу-

дови художніх текстур, які мають місце у створенні малюнку шпалер, тканин тощо. Вибір колірної гами. Заповнення прорисованих ділянок площини предмету кольорами одного визначеного тону без розтяжок. Створення градацій переходу одного кольору в інший. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, гуаш, темпера, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 7, 8

Додатковий: 10, 13, 19, 21, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 27. Стилізований живопис натюрморту

Усвідомлення ролі і значення стилізованого зображення натюрморту у підготовці дизайнера. Вибір колірної гами. Образна трансформація перспективи зображуваних предметів, неординарність зображення зовнішніх поверхонь предметів, умовність, стилізаторство на основі асоціативно-образної уяви. Створення градацій переходу одного кольору в інший. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, акварель, гуаш, темпера, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 7, 8

Додатковий: 10, 13, 19, 21, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 28. Стилізований живопис природної форми

Усвідомлення ролі і значення стилізованого зображення об'єктів природного середовища у підготовці дизайнера. Вибір колірної гами. Образна трансформація перспективи зображуваних форм, неординарність зображення форм, умовність, стилізаторство об'єкта природи на основі асоціативно-образної уяви. Створення градацій переходу одного кольору в інший. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, акварель, гуаш, темпера, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 8

Додатковий: 13, 19, 21, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 29. Стилізований живопис портрету людини

Усвідомлення ролі і значення стилізованого зображення портрету людини у підготовці дизайнера. Вибір колірної гами. Образна трансформація перспективи зображуваного обличчя, неординарність побудови обличчя, умовність, стилізаторство образу людини на основі асоціативно-образної уяви. Створення градацій переходу одного кольору в інший. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, акварель, гуаш, темпера, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 8

Додатковий: 13, 19, 21, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 30. Рисунок гіпсової фігури людини

Усвідомлення ролі і значення знань з пластичної анатомії, набуття практичних навичок і вмінь графічними засобами будувати формальні, змістовні, естетичні якості тіла людини. Освоєння техніки простого олівця для художнього представлення образу гіпсової статуї людини. Зображення білої гіпсової статуї у повний зріст людини у різних ракурсах м'яким простим олівцем на форматі ватману А2 за вибором студента: скульптура Давида, Венери, Аполлона тощо, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6

Додатковий: 9, 11

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 31. Рисунок фігури людини

Усвідомлення ролі і значення знань з пластичної анатомії, набуття практичних навичок і вмінь графічними засобами будувати формальні, змістовні, естетичні якості фігури людини. Освоєння техніки простого олівця для художнього вираження і представлення образу фігури живої

людини. Зображення фігури людини у повний зріст, сидячи або лежачи у різних ракурсах м'яким простим олівцем на форматі ватману А2 за вибором студента, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2

Основний: 5, 6

Додатковий: 9, 11

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 32. Монохромний живопис фігури людини

Усвідомлення ролі і значення знань з пластичної анатомії, набуття практичних навичок і вмінь графічними засобами будувати змістовні, естетичні якості фігури людини. Освоєння техніки монохромної акварелі для художнього представлення образу фігури живої людини. Зображення фігури людини у повний зріст, сидячи або лежачи у різних ракурсах чорною аквареллю на форматі ватману А2 за вибором студента, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 8

Додатковий: 19, 21, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 33. Поліхромний живопис фігури людини

Усвідомлення ролі і значення знань з пластичної анатомії, набуття практичних навичок і вмінь графічними засобами будувати формальні, змістовні, естетичні якості фігури людини. Освоєння техніки поліхромної акварелі для художнього представлення образу фігури живої людини. Зображення фігури людини у повний зріст або сидячи у різних ракурсах чорною аквареллю на форматі ватману А2 за вибором студента, 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 8

Додатковий: 19, 21, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 34. Стилізований портрет людини у повний зріст

Усвідомлення ролі і значення стилізованого зображення портрету фігури людини у підготовці дизайнера. Вибір колірної палітри. Образна трансформація перспективи зображуваного тіла людини в одязі, неординарність, комбінаторність, динамічність і статичність побудови фігури, умовність, стилізаторство образу людини на основі асоціативно-образної уяви. Створення градацій переходу одного кольору в інший. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, акварель, гуаш, темпера, 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 8

Додатковий: 19, 21, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 35. Поліхромія інтер'єру об'єкта архітектури

Вибір колірної палітри представлення об'єкта архітектури зсередини. Підготовка акварельних фарб до поліхромної відмивки попередньо викресленого олівцем лінійного зображення об'єкта архітектури або дизайну. Відпрацювання вмінь і навичок виконувати колірні розтяжки тону від світлого до темного, створювати м'які, гармонійні переходи від одного кольору до іншого. Застосування корпусної вифарбки, зокрема для вираження форм об'єктів дизайну. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, акварель, гуаш. 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 8

Додатковий: 13, 16, 17, 19, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 36. Поліхромія архітектурної деталі чи елементу декору

Вибір колірної палітри представлення деталі чи елементу декору об'єкта архітектури. Підготовка акварельних фарб до поліхромної відмивки попередньо викресленого олівцем лінійного зображення форми деталі. Відпрацювання вмінь і навичок виконувати колірні розтяжки тону від світлого до темного, створювати м'які, гармонійні переходи від одного кольору до іншого. Застосування корпусної вифарбки, зокрема для

вираження форм предметів дизайну. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, акварель, гуаш; 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 8

Додатковий: 13, 16, 17, 19, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 37. Поліхромія об'єкта меблів

Вибір колірної палітри представлення форми об'єкта меблів чи обладнання. Підготовка акварельних фарб до поліхромної відмивки попередньо викресленого олівцем лінійного зображення форми об'єкта меблів. Відпрацювання вмінь і навичок виконувати колірні розтяжки тону від світлого до темного, створювати м'які, гармонійні переходи від одного кольору до іншого. Застосування корпусної вифарбки, зокрема для вираження форм предметів дизайну. Робота виконується на форматі ватману А3. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, акварель, гуаш; 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 6, 8

Додатковий: 13, 16, 17, 19, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 38. Написання шрифтової форми

Вибір колірної палітри написання відомої шрифтової форми. Підготовка акварельних фарб, тушових засобів до оформлення попередньо викресленого олівцем лінійного зображення форми гарнітури шрифту. Відпрацювання вмінь і навичок виконувати колірні розтяжки тону від світлого до темного, створювати м'які, гармонійні переходи від одного кольору до іншого. Робота виконується на форматі ватману А3. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, акварель, туш; 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 5, 8

Додатковий: 13

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 39. Створення і оформлення плакату

Мистецтво плакату. Тема плакату. Задум, ідея. Втілення задуму плакату набутими графічними техніками і прийомами на аркуші паперу формату А2. Техніки виконання завдання на базі таких інструментів як олівець, пензлі, акварель, гуаш, туш. Представлення створеного плакату до оцінки (можливо у форматі незначного групового конкурсу плакатів), 4 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 5, 6, 8

Додатковий: 13, 14, 15, 16, 17, 18

Інтернет-ресурси: 23, 24

Тема 40. Випускна робота з предмету (за вибором студента)

Виконання завершальної роботи у ручній графіці на вільну тему за вибором студента. Основний набір інструментів: олівець, акварель, гуаш, темпера. Вибір шрифтової форми представлення роботи за необхідності. Виставка виконаних студентом кращих робіт за період вивчення дисципліни «Рисунок і живопис» для публічного кафедрального перегляду і підсумкової оцінки; 8 год.

Список рекомендованих джерел:

Нормативний: 1, 2, 3

Основний: 4, 5, 6, 7, 8

Додатковий: 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22

Інтернет-ресурси: 23, 24

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативний

1. 022 Дизайн: Стандарт вищої освіти / Антонович Є.А. та ін. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2018. 14 с.
2. 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація: Стандарт вищої освіти / Шуліка В. В. та ін. Київ: Міністерство освіти та науки України, 2019. 16 с.
3. ДСПТО 7324.R.90.03-2015 : Професія: Живописець. Київ: Міністерство освіти і науки України, 2018. 176 с.

Основний

4. Жердзицький В. Е. Живопис. Техніка і технологія: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Харків : Колорит, 2006. 327 с.
5. Сухенко В. О. Рисунок: навчальний посібник. Київ : "BONA MENTE", 2004. 184 с.
6. Туманов, І. М. Рисунок. Живопис. Скульптура: теоретико-методологічні основи комплексного навчання: навчальний посібник. Львів : Аверс, 2010. 496 с.
7. Чепіль, Л. П., Запорожець Г. М. Навчальний натюрморт: живописне зображення натурної постановки акварельними фарбами //Мистецтво та освіта. 2018. № 2. С. 19-23.
8. Doyle M. E. Color Drawing: Design Drawing Skills and Techniques for Architects, Landscape Architects, and Interior Designers. 2nd Edition. New York – Toronto: John Wiley & Sons, Inc., 1999. 352 p.

Додатковий

9. Бражнік О. В.Рисунок: методичні рекомендації до самостійної роботи для студ. II курсу бакалаврського рівня підготовки за спец. 022 "Дизайн". Київ : НАКККіМ, 2016. 39 с.
10. Жирнов, А., Тарасенко Ю. Живопис натюрморту: методичні рекомендації для самостійної та аудиторної роботи студентів. Київ, ДАКККіМ, 2000. 34 с.

11. Карпенко О. В. Рисунок: Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи студ. І курсу освітнього рівня "Бакалавр", спец. 022 "Дизайн". Київ : НАКККіМ, 2018. 39 с.
12. Крижанівський В. В. Рисунок під час літньої практики: навчальний посібник. Київ, 2006. 200 с.
13. *Михайленко В. Є., Яковлев М. І. *Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів.* Київ : Каравела, 2008. 303 с.
14. Пілат, О., Жирнов А. Рисунок та живопис пейзажу: методичні рекомендації. Львів, 1998. 33 с.
15. Goodman S., Porter T. Design Drawing Techniques. Routledge, 2013. 144 p.
16. Mitton M. Interior Design Visual Presentation: A Guide to Graphics, Models & Presentation Techniques: 2nd Edition. New Jersey: John Wiley & Sons, 2004. 238 p.
17. Rabiee Sh. Design Visualization: Exploring Expressive Visualization Through Art Fundamentals. ORO Editions, 2019. 168 p.
18. Rendow Y. Architectural Drawing: A Visual Compendium of Types and Methods: 4th Edition. New York: Wiley, 2012. 608 p.
19. Soan H. Learn Watercolour Quickly: Techniques and Painting Secrets for Absolute Beginner. Pavilion Book, 2014. 300 p.
20. Talbot-Greaves P. Landscapes in Watercolour (Collins 30-Minute Painting). Harper Collins UK, 2013. 96 p.
21. Waugh T. People in Watercolour (Collins 30-Minute Painting). Harper Collins UK, 2014. 96 p.
22. Whitney E. A. Complete Guide to Watercolor Painting. Courier Corporation, 2012. 176 p.

Інтернет-ресурси

23. Заварзін О.О. Дизайн архітектурного середовища [Електронний ресурс]: Енциклопедичний довідник. Київ: НАКККіМ, 2020. Режим доступу: <http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/2484>.
24. Найс, К. Рисунок тушью. Растения, цветы, пейзажи, дома, постройки, животные, портреты, фигуры [Електронний ресурс] : пер. с англ. Минск : Попурри, 2000. 144 с. Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/40062>.

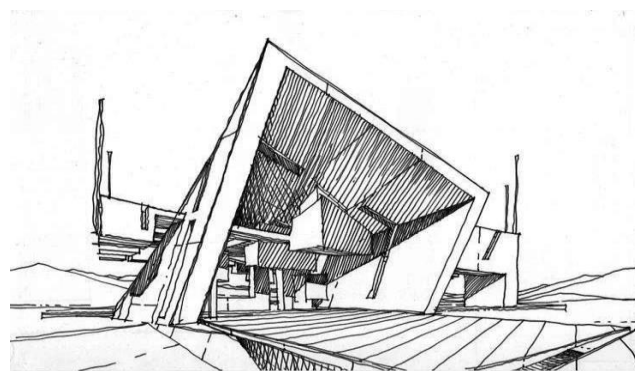
Примітка *: рекомендовані літературні джерела, які наявні в бібліотеці ДТЕУ

6. ДОДАТКИ

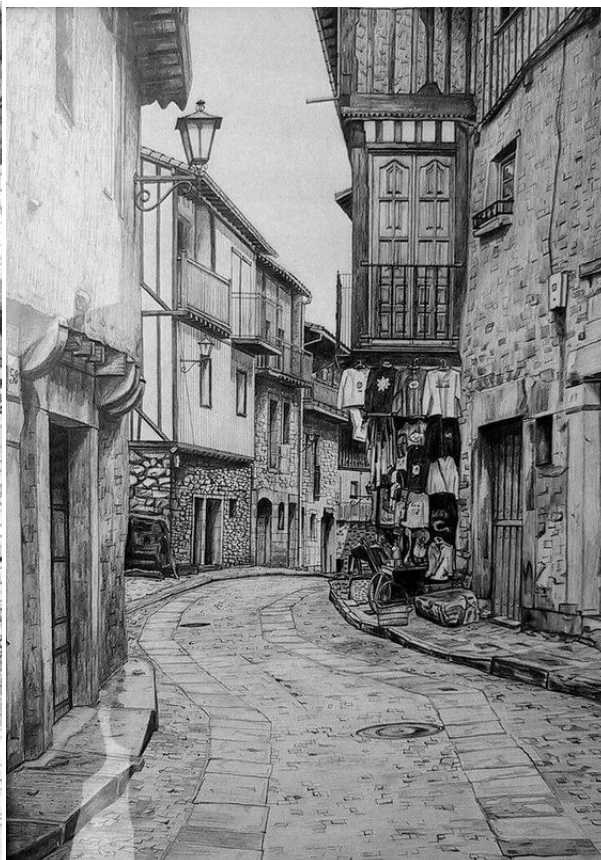
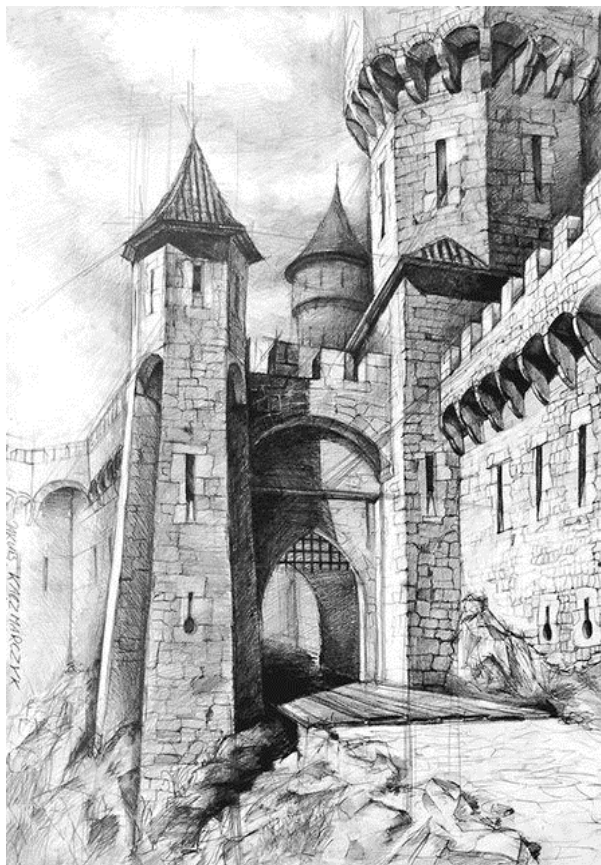
До теми 1. Основи рисунку

До теми 2. Лінійний рисунок

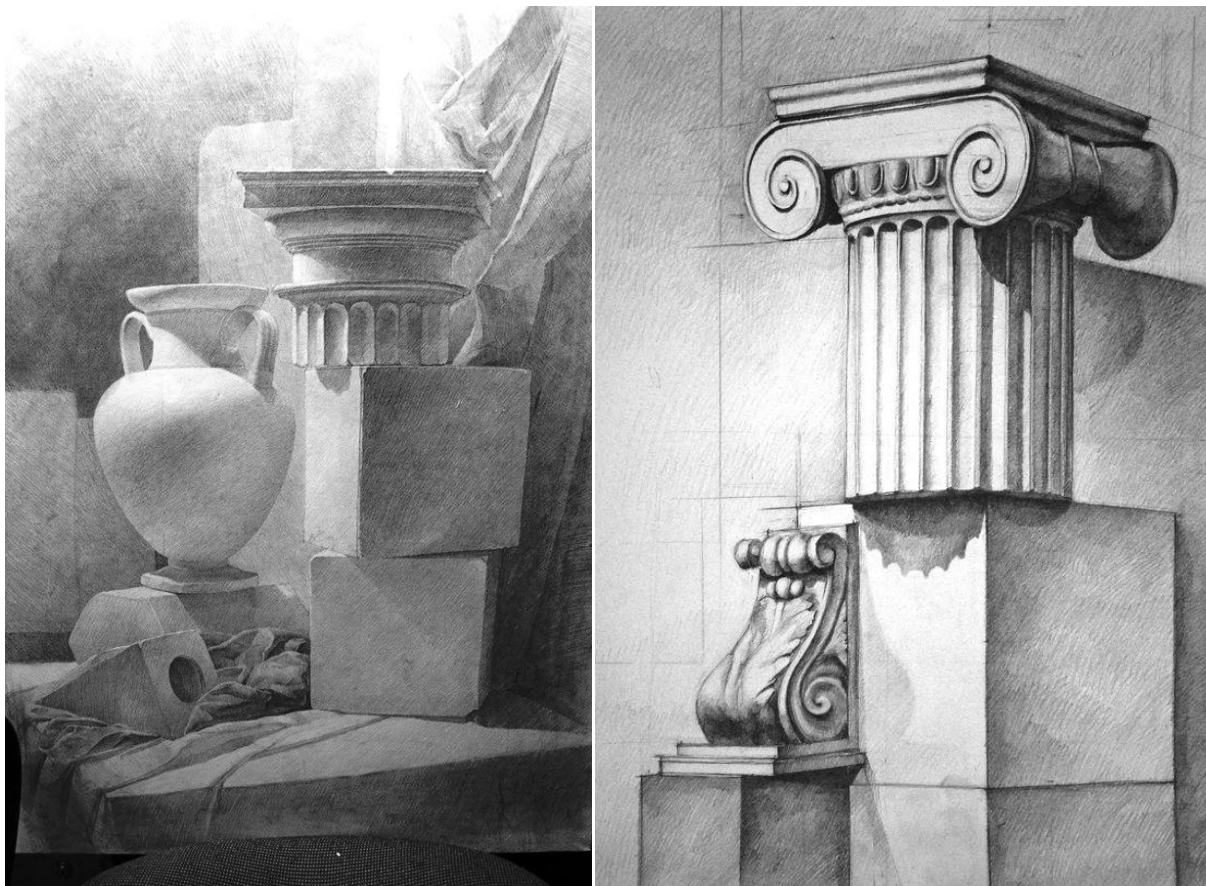
До теми 3. Рисунок екстер'єру об'єкта архітектури

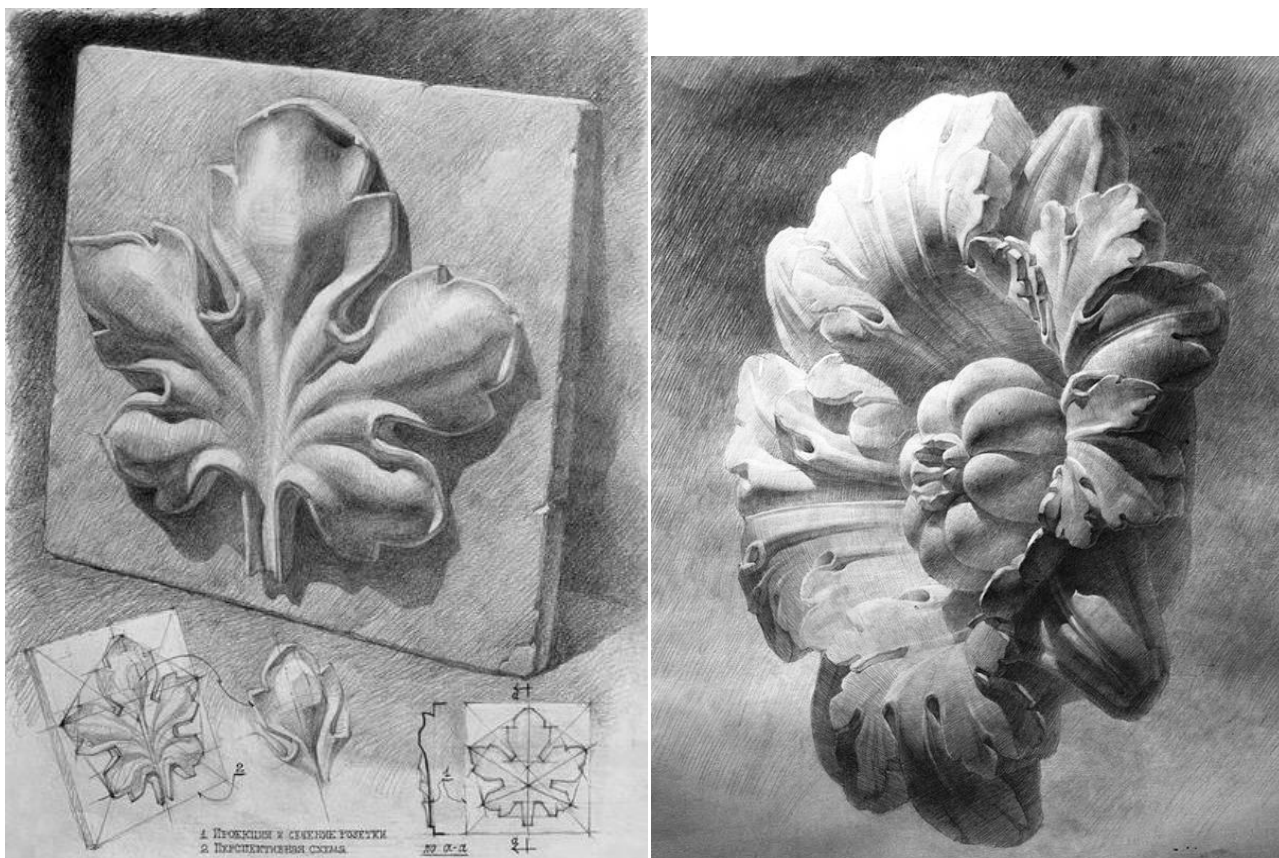
До теми 4. Рисунок інтер'єру об'єкта архітектури

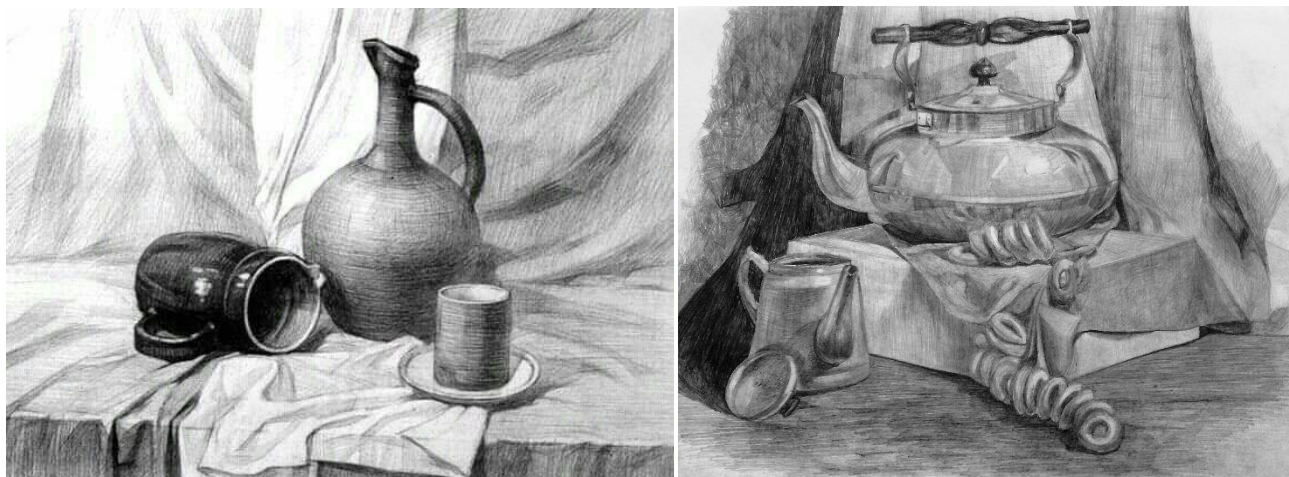
До теми 5. Рисунок архітектурної деталі

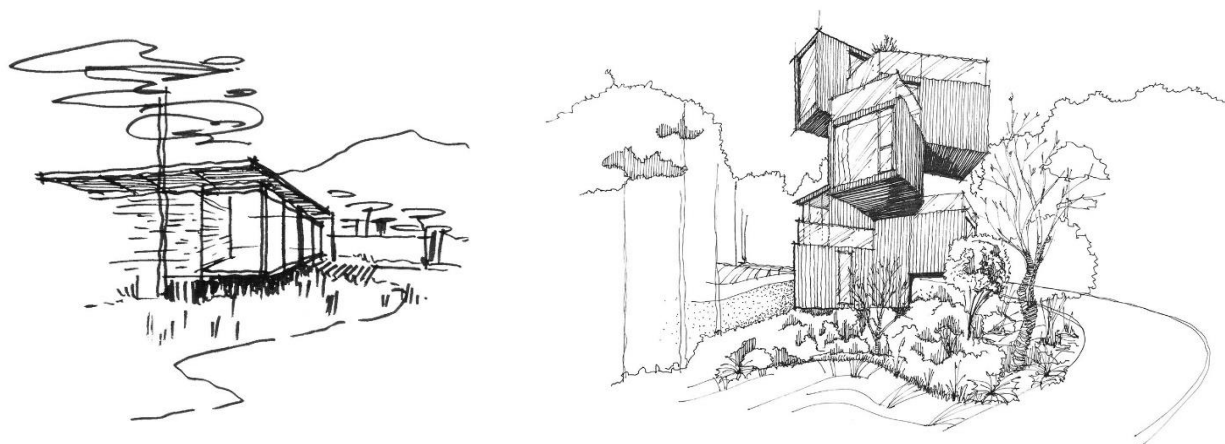
До теми 6. Рисунок елемента настінного декору

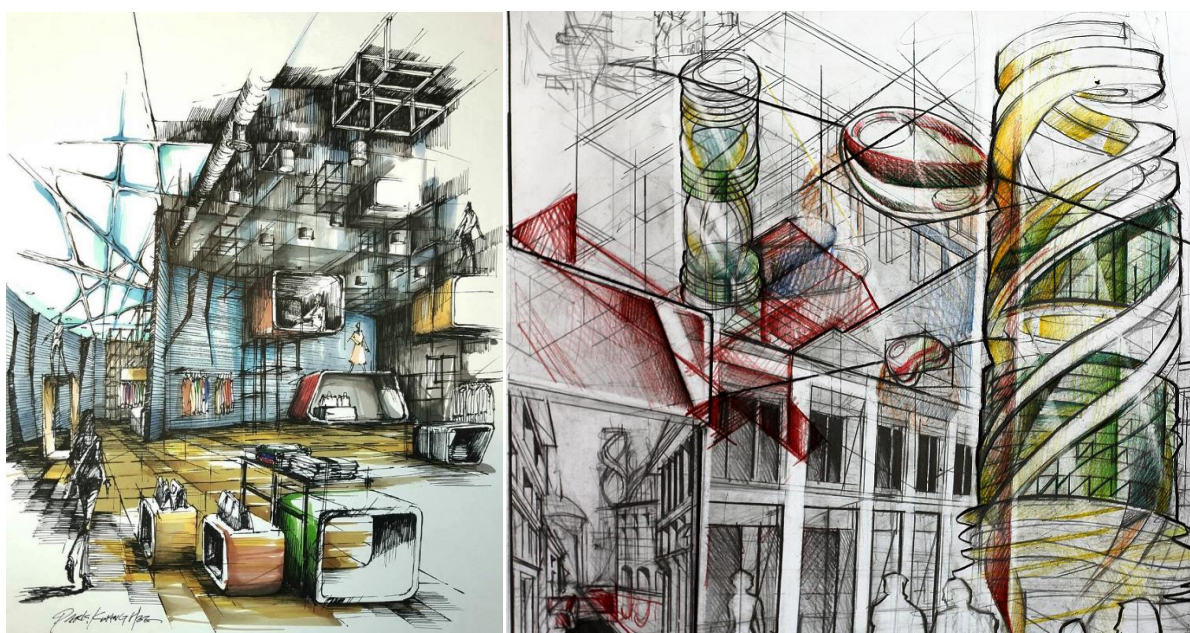
До теми 7. Рисунок натюрморту

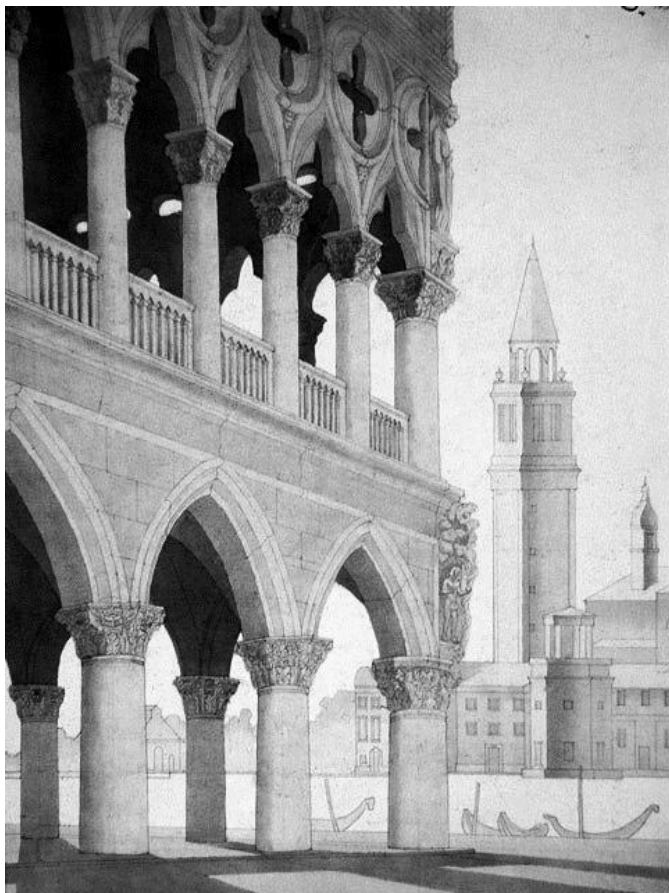
До теми 8. Монохромний рисунок архітектурної фантазії

До теми 9. Поліхромний рисунок архітектурної фантазії

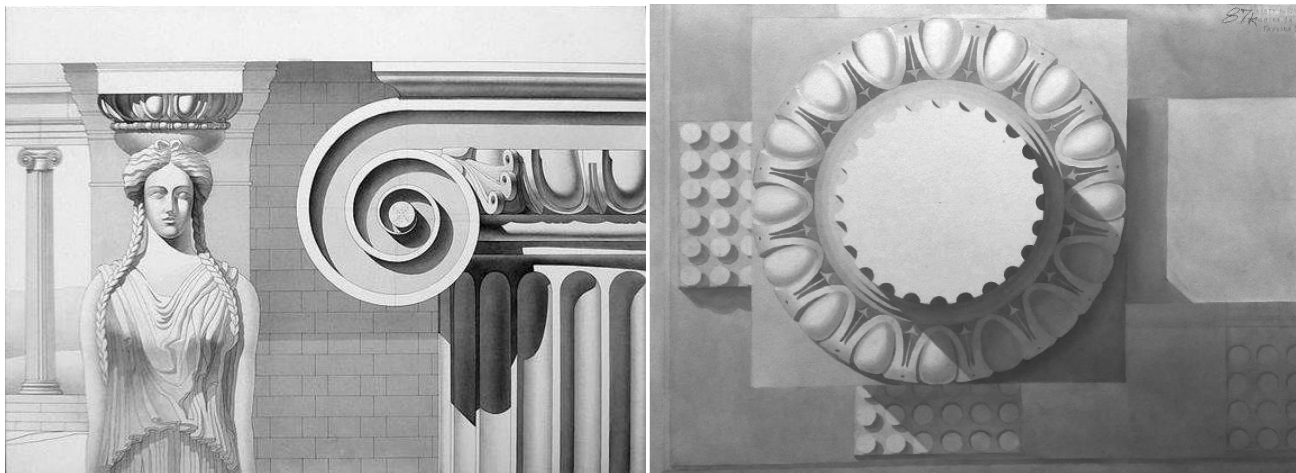
До теми 10. Відмивка екстер'єру об'єкта архітектури

До теми 11. Відмивка інтер'єру об'єкта архітектури

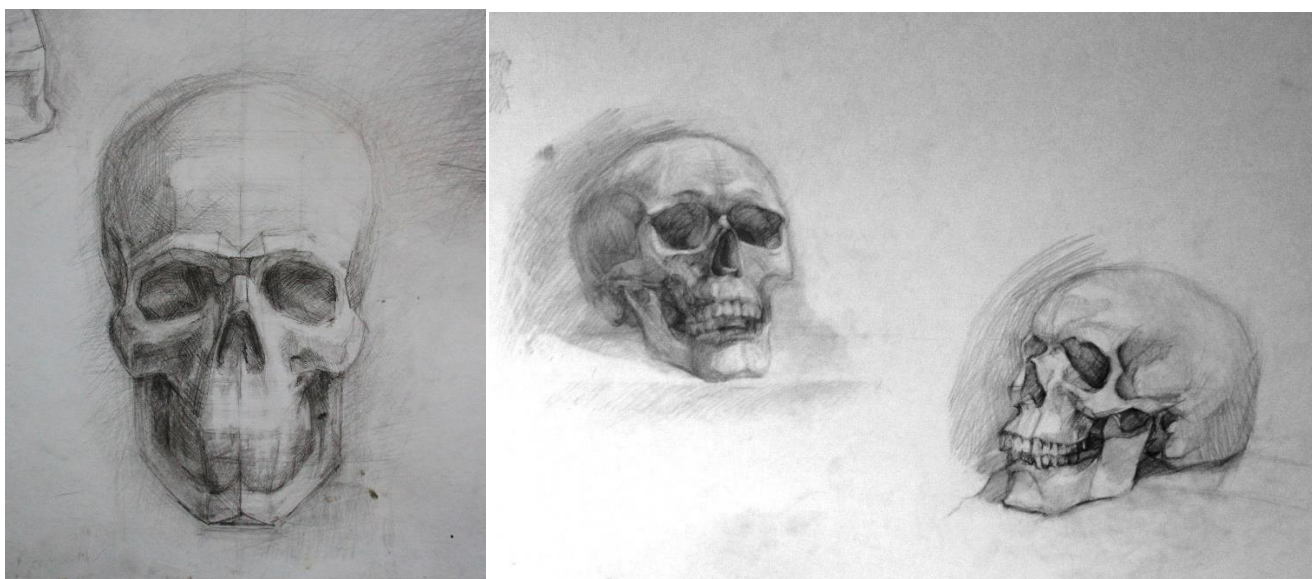
До теми 12. Відмивка архітектурної деталі

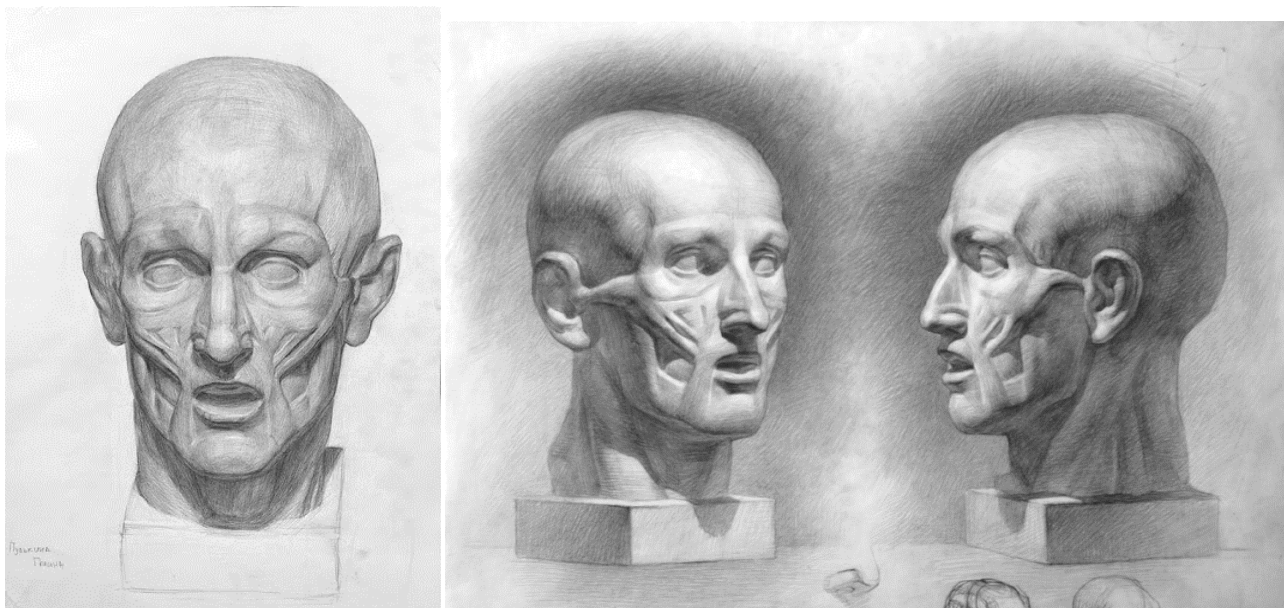
До теми 13. Монохромний живопис натюрморту в техніці гризайль

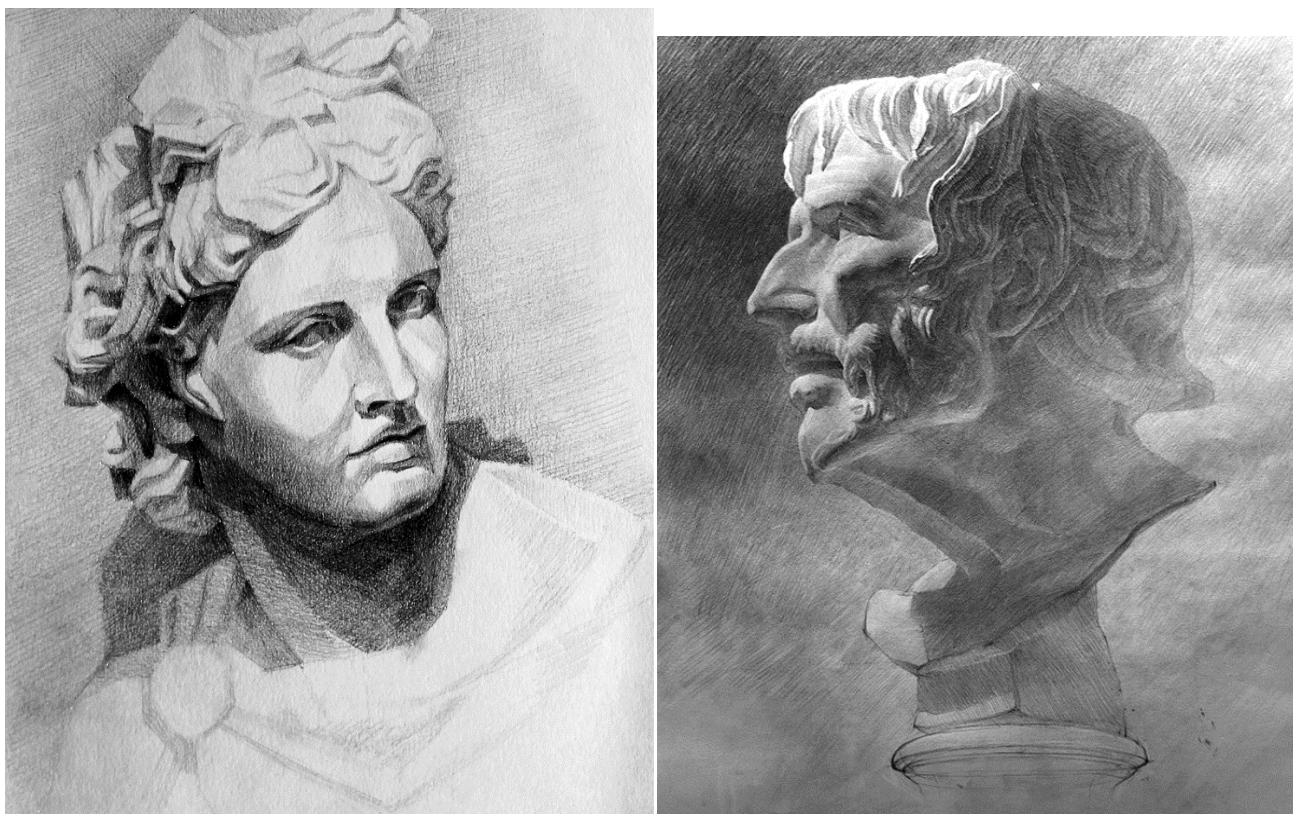
До теми 14. Рисунок черепу голови людини

До теми 15. Рисунок екорше голови людини

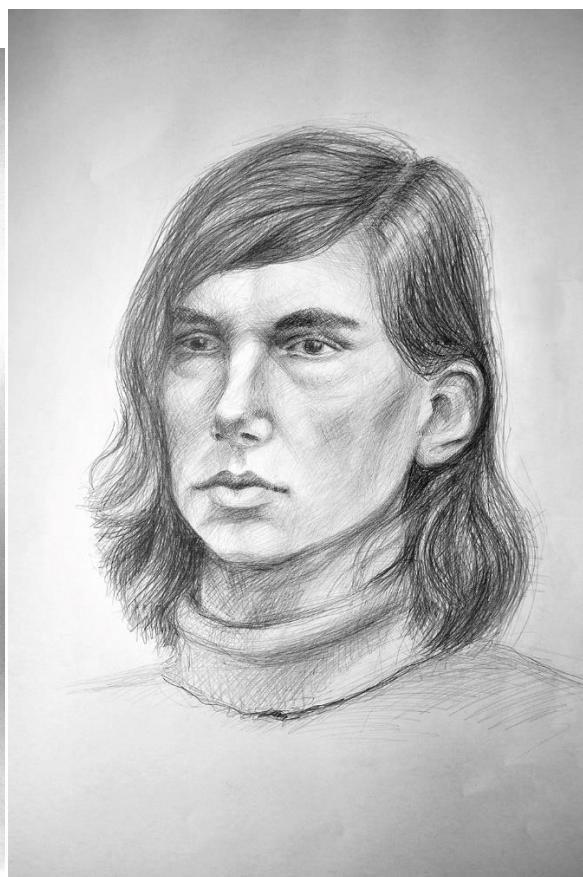
До теми 16. Рисунок гіпсової голови

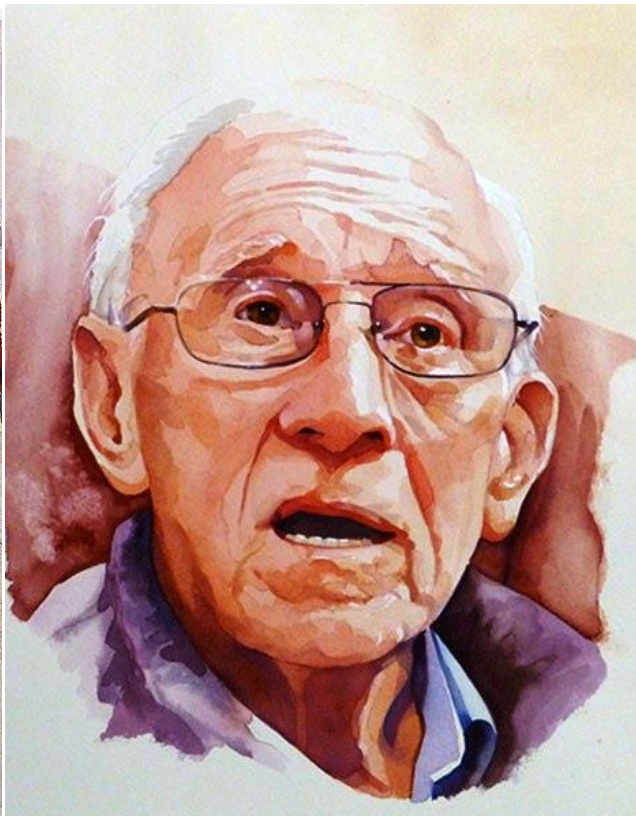
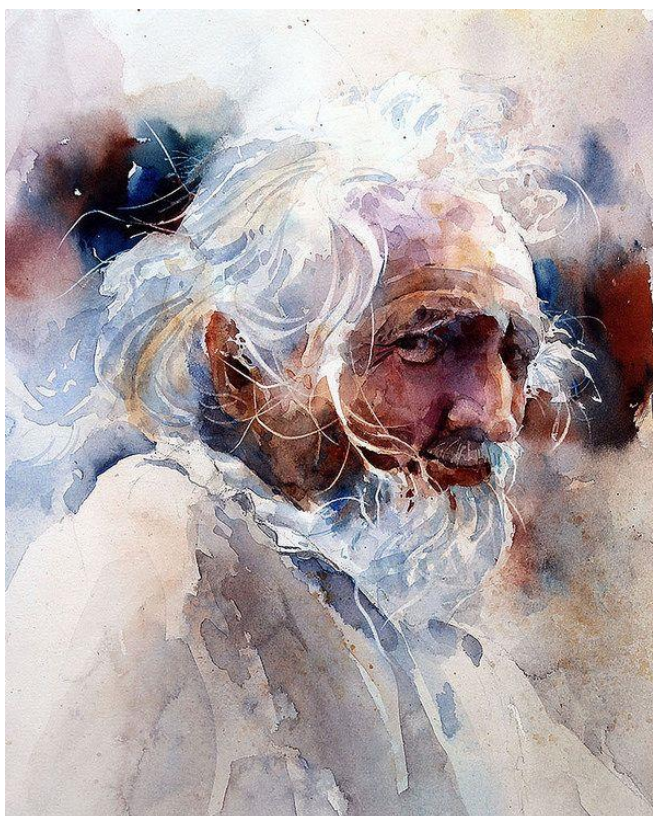
До теми 17. Лінійний рисунок портрету людини

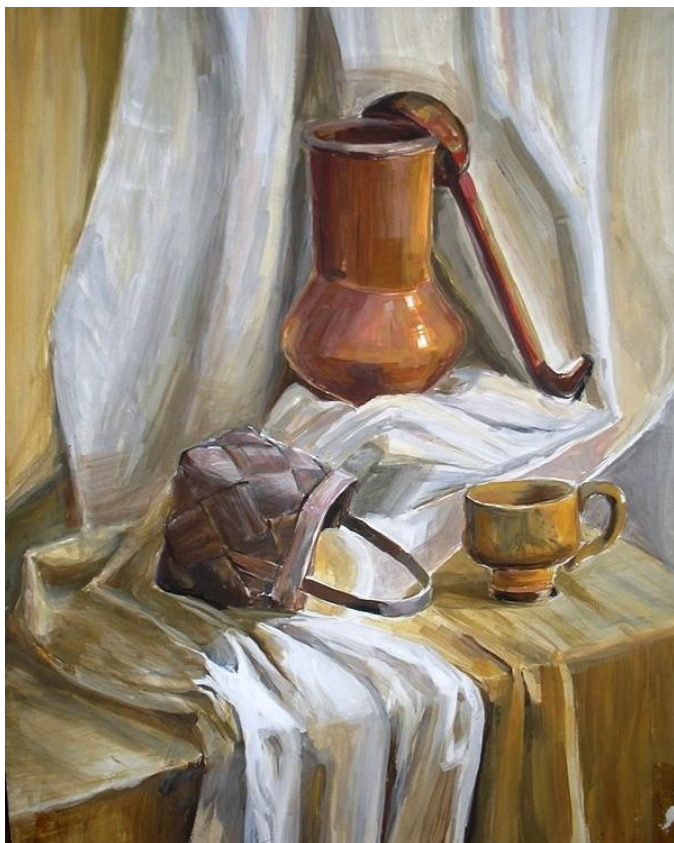
До теми 18. Тональний рисунок портрету людини

До теми 19. Живописний портрет людини

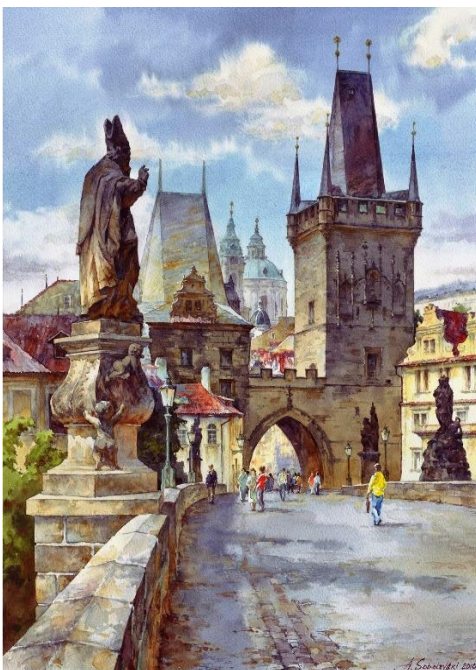
До теми 20. Живопис натюрморту

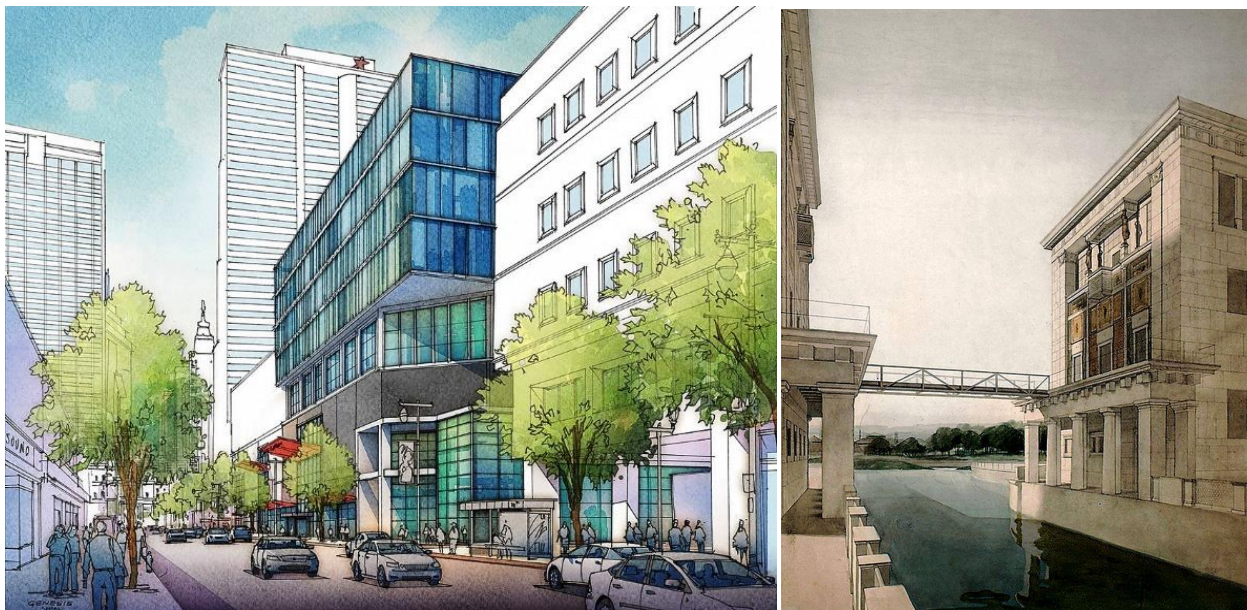
До теми 21. Етюди об'єктів архітектури і ландшафту

До теми 22. Живопис об'єкта архітектури або пейзажу

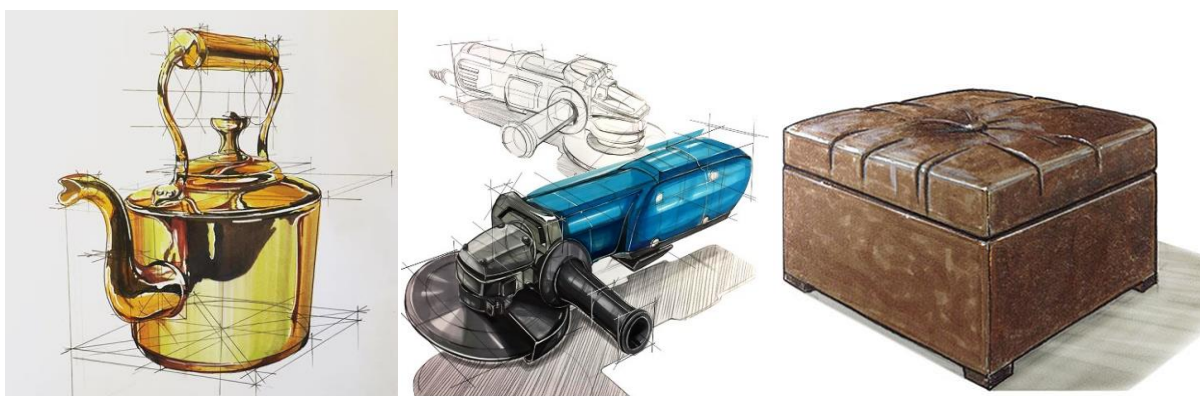
Додаток до теми 23. Поліхромія екстер'єру об'єкта архітектури

Додаток до теми 24. Дискретний живопис натюрморту

Додаток до теми 25. Дискретна графіка об'єкта дизайну

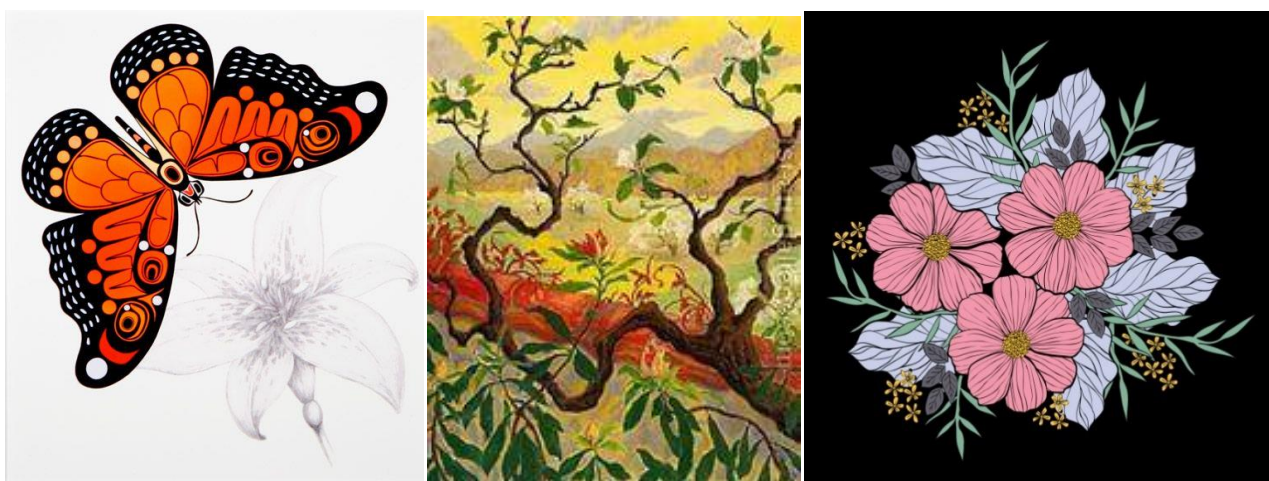
Додаток до теми 26. Графіка зображення текстури шпалери, тканини

Додаток до теми 27. Стилізований живопис натюрморту

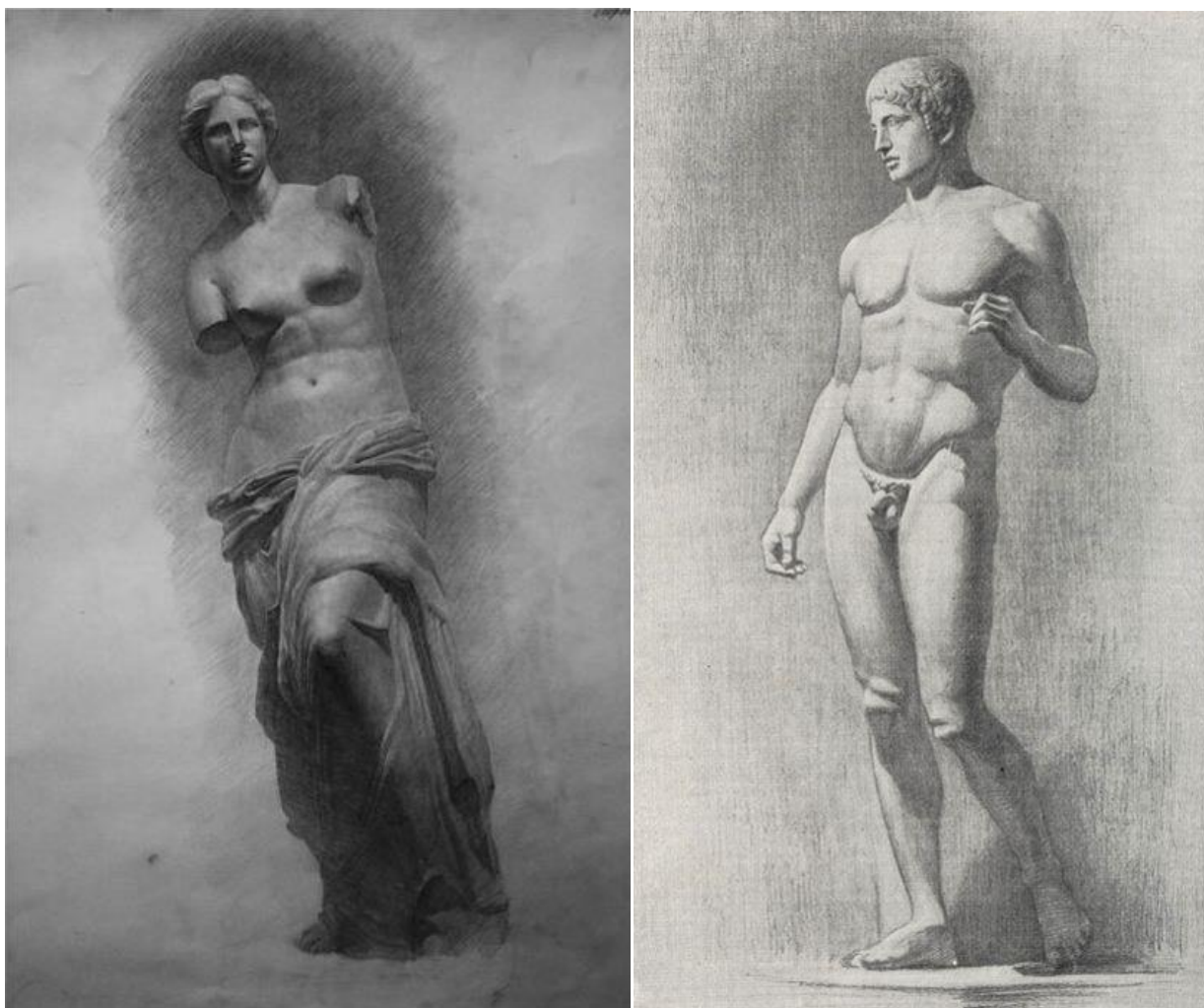
Додаток до теми 28. Стилізований живопис природної форми

Додаток до теми 29. Стилізований живопис портрету людини

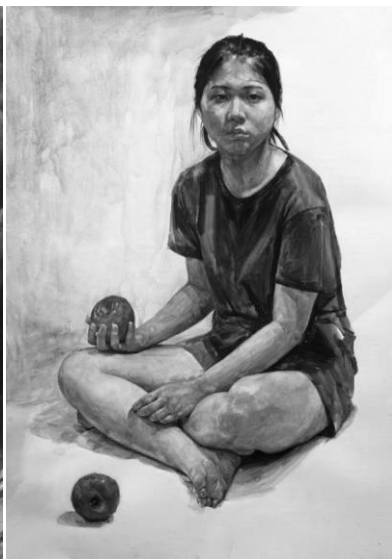
Додаток до теми 30. Рисунок гіпсової фігури людини

Додаток до теми 31. Рисунок фігури людини

Додаток до теми 32. Монохромний живопис фігури людини

Додаток до теми 33. Поліхромний живопис фігури людини

До теми 34. Стилiзований портрет людини у повний зрiст

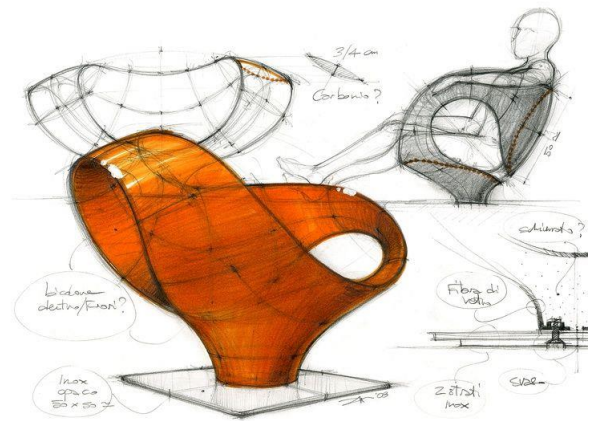
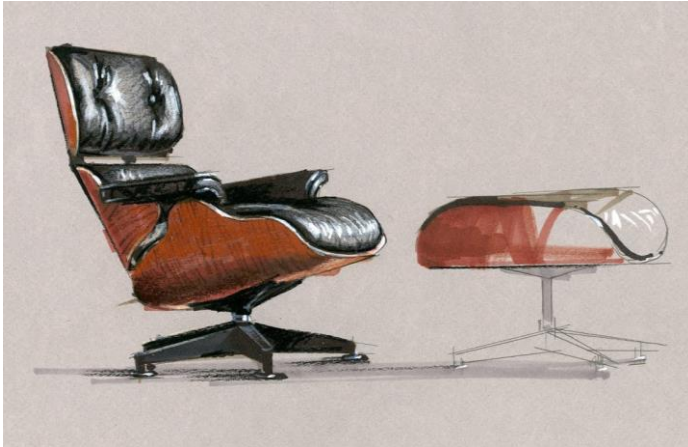
До теми 35. Полiхромiя iнтер'єру об'єкта архiтектури

До теми 36. Полiхромiя архiтектурної деталi чи елементу декору

До теми 37. Поліхромія об'єкта меблів

До теми 38. Написання шрифта

До теми 39. Створення і оформлення плакату

